

SANTIAGOBI

Utire toyani saobi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Santiago hue'eguë, Riusure yo'o conguë, mai Èjaguë Jesucristore yo'o con hua'guë, ja'anguëbi ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi utire toyani, mësacua Israel bain Cristoni te'e zi'inni ba'icua, yequëcuabi je'o bajëna, si'aruanna gatini saisi'cua ba'ijëna, mësacuani saludaguë saoyë yë'ë.

La sabiduría que viene de Dios

²Yë'ë bain ai yësi'cua, mësacuabi ai yo'ojën ba'itoca, bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën. ³Cristoni si'a recoyo ro'taye gare jo'caye beoye bañuni cajën, ai yo'ojën ba'icuata'an, quë'rë jëja recoyo re'huani, Cristoni quë'rë te'e ruiñe'ru recoyo ro'tajën ba'iyë mësacua. Ja'anre te'e ruiñe ye'yejën ba'ijë'ën. ⁴Quë'rë jëja recoyo re'huañu cajën, Cristo ba'iyë bojora'rë ruiñe, ja'anre jo'caye beoye ro'tani, mësacua ai yo'ojën ba'iyete güeye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, mësacuabi Cristo ba'iyete re'oye ye'yesi'cua ruinjën, baguë naconi te'e zi'inni, gare jo'caye beoye ba'ijë'ën.

⁵Mësacuabi ye'yeye caratoca, Riusu coñete senjë'ën. Ja'nca senjëna, Riusubi gare ënseye beoye baguë masiye yo'oyete mësacuani masi güeseji. Si'a bain baguëni senjën ba'itoca, baguë masiye yo'oyete caraye beoye masi güeseji. Gare bëiñe beoye ja'nca te'e ruiñe masi güeseji maire.

⁶Baguë masi güeseyete sentoca, baguëni si'a recoyo te'e ruiñe ro'tajën senjë'ën. Yequërë yë'ëni masi güesema'iguë, ja'anre catoca, Riusubi gare coñe beoye maini masi güesema'iji. Ja'nca cajën ba'icuabi, Riusuni recoyo ro'taye caracua sëani, yua jai ziaya të'a tutu saoni senjose'e'ru ba'iyë. Riusu ye'yose'ere yo'ozacacuata'an, ro tin ro'ta bi'rajën, ro huesëjën ba'iyë. ⁷⁻⁸Yurebi, Riusuni gue ëase'ere sento, ja'nrebi ro'tama'i cocare caguë, Yequërë yë'ëre sehuoma'iguë, ja'anre cama'ijë'ën. Ja'nca cacuabi Riusuna coye ro'tatoca, gare insiye beoye sehuoma'iji Riusu.

⁹Riusu bain bonse beo hua'na, ta'yejeiye beoni'ga, Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, bojojën ba'ijël'ën. Riusubi mäsacua eñaguë, Ta'yejeiye ba'icua ba'iyë mäsacua, caji. ¹⁰Yequëcua Riusu bain ai bonsere batoca, ta'yejeiye beo hua'guë runza cajën bojojën ba'ijël'ën. Bonse bacua yua jo'ya coro carajeiye'ru besa carajijën ba'iyë. ¹¹Ënsëguëbi etani, ja'nrëbi ai ja'suye së'iguëna, jo'ya corobi ja'ansirën güeanni si'aji. Re'o coro ba'ise'ebi ro besa carajiji. Bonse ëjacua'ga ja'nca carajeiye'ru güina'ru, Quë'rë bonsere coní baza cacuata'an, gare carajijën ba'iyë.

Pruebas y tentaciones

¹²Riusu ma'aja'an gare jo'caye beoye ganijën ba'icua, ai yo'ojën ganitoca, ja'ancuabi ai bojo hua'na ruiñë. Ai yo'ojën ba'isi hua'na ba'ijënna, Riusubi bacua coja'yete bacuana ro insiji. Huajëyereba huajëcuare bacuare re'huani, bacuani si'arën baji. Riusuni ai yësi'cua ba'ijënna, ja'an insija'ye bacuani zoe quëani jo'cabi Riusu. ¹³Yequëbi Riusu ma'aja'an ai yo'oguë ganini, ja'nrëbi quëñëni, gu'a juchana gurujaitoca, ja'anguëbi, Yequërë Riusubi yël'ëni gurujai güesebi cama'iguë. Ja'nca catoca, gu'aye ro'taji baguë. Riusu yua gu'a juchana gare gurujaima'iguëbi bainni gu'aye yo'oye gare choima'iji. ¹⁴Bain se'gabi ro gu'aye yo'o ëaye ba'ijën, Yël'ë yëse'ere yo'ozca cajën ba'iyë. ¹⁵Ja'nca yëcuabi ro ro'tajën, gu'a juchare yo'oyë. Ja'nca yo'ojën, yua quë'rë gu'ajijën, gare junni carajeicua ruiñë.

¹⁶Yël'ë gaje bain hua'na, yël'ë ai yësi'cua, mäsacua gare huacha ro'taye beoye ba'ijël'ën. ¹⁷Riusubi maini ro insini conguë, re'oye se'gare maini yo'oguë ba'iji. Mai Taita Riusubi si'a guënamë re'oto miañe re'huani jo'casi'quë sëani, baguë ba'iyete maini masi güeseji. ¹⁸Ja'nca ba'iguëbi maire mame re'huaye yëguë, Yël'ë bainrebare re'huani baza caguë, baguë te'e ruiñe ba'i cocarebare guanseni, maibi achani si'a recoyo ro'tajënna, yequëcua'ru quë'rë ta'yejeiye ba'icuaire maire re'huani, maini quë'rë bojoguë ba'iji Riusu.

La verdadera religión

¹⁹Ja'nca sëani, yël'ë gaje bain hua'na ai yësi'cua, mäsacua yua Riusu cocarebare re'oye achajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijël'ën. Ja'nca achajën, yequëcuabi coca guansejënna, te'e jëana go'iye sehuoma'ijël'ën. Te'e jëana bëinjën cama'ijël'ën. ²⁰Bainbi bëinjën catoca, Riusu yëye'ru re'oye yo'oma'iñë. ²¹Ja'nca sëani, mäsacua gu'a jucha yo'oreba yo'ose'ere jo'cani senjojël'ën. Senjoni, Riusu cocareba masi güeseni jo'case'ere te'e ruiñe achani, Riusu case'ere güina'ru yo'oñu cajën ro'tajën ba'ijël'ën. Ja'nca ro'tajën ba'itoca, mäsacua recoyo mame re'huasi'cua ba'iyë.

²²Ja'nca ba'ijën, Riusu cocareba cani jo'case'ere güina'ru yo'ojën ba'ijël'ën. Ro achani yo'omajën, Re'o bainguë'lë yël'ë catoca, mäsacuabi ai

huacha ro'tajën ba'iyë. ²³Bainbi Riusu cocarebare ro achani yo'omanica, ëña re'ahuana ro ëñacua'ru ba'iyë. ²⁴Bacua ba'iyete ro ëñani, ja'nreëbi ëña re'ahuate jo'cani saijën, bacua gu'a juchare senjomajën, ja'nreëbi bacua ba'iyete huanë yeyë. ²⁵Riusu cocareba, maini huajëyereba huajë güese coca, ja'anre te'e ruiñe achani, jo'caye beoye yo'ojën ba'itoca, ai ta'yejeiye bojo hua'na ruiñë. Riusu cocare ro achani huanë yetoca, bañë. Riusu cocare te'e ruiñe achani yo'ocua se'gabi bojo hua'na ruiñë.

²⁶Yequëcuabi Riusu bain ba'iyë yë'ë ro'tajën, ja'nreëbi bainni gu'aye catoca, Riusu bain beoyë. Ro huacha ro'tajën ba'iyë. Riusu bain ba'iyete ro cayë. Riusubi bacuani re'oye ëñama'iji. ²⁷Mai Taita Riusubi baguë bainre cato, ñaca yo'ocua se'ga ba'iyë: Yëhui hua'na, romi hua'je hua'na, si'a bain sa'nticuabi ai yo'ojën ai oijënna, bacuani oire bajën conjën ba'iyë. Ro ën yija ba'iyete gare yëmajën, gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'iyë. Ja'ancuabi Riusu bainreba ba'iyë.

Advertencia contra la discriminación

2 ¹Yë'ë gaje bain hua'na, mësacuabi mai Èjaguë Jesucristo, Ta'yejeiye ba'iguëte si'a recoyo ro'tajën, si'a bainre te'e bainre ëñajën, yequëcuani quë'rë re'oye ëñañe beoye ba'ijë'ën. ²Samu baincuabi mësacua jubëna ti'an raiyete ro'tani ye'yejë'ën. Yequëbi bonse ëjaguë, zoa curi sutijeji ga'huaña jëosi'quë, ai re'o caña ju'iguë, ja'anguëbi ti'an raiguëna, ja'nreëbi yequë, bonse beo hua'guëbi ira caña ju'iguë'ga ti'an raiji. ³Ja'nca ti'an raijënna, ÷mësacua jaroguëni quë'rë re'oye ëñañe'ne? Yequëre bonse ëjaguëni quë'rë re'oye ëñajën, re'o ñu'i seiheuëte baguëni bëa güeseni, ja'nreëbi bonse beo hua'guëni re'oye ëñamajën, ya'riba se'gare baguëni bëa güesema'liñe mësacua. ⁴Bainre ja'nca ëñatoca, mësacuabi ro gu'aye yo'ojën, ro mësacua ëa ëñañe se'gare ro'tajën, bain ba'iyete ro huacha ro'tayë. ⁵Yë'ë bain ai yësi'cua, yë'ë cocare achani ye'yejë'ën. Riusubi baguë bayete bainna insiye ro'taguë, bonse beo hua'na jubë ba'icua cuencueni, baguë baye coja'cuare bacuare re'huani baji. Baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguëni ai yëreba yëjënna, bacuare ja'nca re'huani baji, baguë cani jo'case'le'ru ba'iyë. ⁶Mësacuaca bonse beo hua'nani gu'aye ëñatoca, ai gu'aye yo'oyë. Bonse ëja bain yo'ojën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Bacua yua mësacuani je'o bajën, ëja bain guansecuana rërëni nëconi, mësacuare si'nse güeseyete señë bacua. ⁷Ja'ancuabi yua mai ta'yejeiye Èjaguë Jesucristote gu'aye cajën ba'iyë.

⁸Yequëre, mësacuabi Riusu cocareba toyani jo'case'le: "Më'ë ja'ansi'quë ba'iyë yëguë ba'iyë'ru si'a bainni güina'ru ai yëguë ba'ijë'ën" ja'an cocarebare ro'tajën, te'e ruiñe yo'ojën ba'itoca, re'oye ba'iji mësacuare. ⁹Èja bainguëni quë'rë re'oye ëñatoca, ro gu'aye yo'ojën ba'iyë mësacua. Ja'nca gu'aye yo'ojënna, Riusubi mësacuare bënni senjoja'ñete caguë,

Yè'è cocareba guansese'e si'ayete ro achani tin yo'ocua'ru ba'iyè mèsacua caguè, mèsacuani bènni senjoñe caji. ¹⁰Bainbi Riusu cocareba guansese'e si'aye te'e ruiñe yo'oni, ja'nrebi te'e cocarè se'gare ro achani tin yo'otoca, Riusubi bacuare èñani, Si'a cocareba ro achani tin yo'ocua'ru ba'ijèn, bacuare bènni senjoñe caji. ¹¹Riusu yua “Èmècua, romicua, sa'ñeña yahue bani a'ta yo'oye, ja'anre gare yo'oye beoye ba'ijè'èn” casi'què yua èn cocare'ga: “Bainni huani senjoma'ijè'èn” guanseni jo'cabi. Mèsacua yua yeconi yahue baye yo'oma'icua yua bainni huani senjotoca, mèsacua yua Riusu cocareba guanseni jo'case'e si'ayete ro achajèn, gu'aye yo'ojèn ba'iyè. ¹²Yureca, Riusubi baguè cocareba, ba huajèreba huajè güese cocarebare bainni masi güeseguè, bacua achani yo'oyete masiza caguè, bacuabi re'oye yo'oma'itoca, bacuare bènni senjoja'ñete caji. Ja'nca sèani, mèsacua yua Riusu coca canì jo'case'e'ru coca cajèn, re'oye yo'ojèn ba'ijè'èn. ¹³Yequècuani oijèn coñe güetoca, Riusubi mèsacuani oiye beoye bènni senjoji. Yequècuani oire bajèn contoca, Riusu bènni senjoja'ñete jèaye poreyè.

Hechos y no palabras

¹⁴Yè'è gaje bain sanhuè, yequèbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tayè yè'è cato'ga, baguè yua bainni re'oye yo'oma'iguè, ja'anguèbi yua ro ro'taguè caji. Baguè recoyo ro'taye se'ga ba'iguè, re'oye yo'oma'iguèna, Riusubi baguèni tèani baye güeji. ¹⁵Yequèrè mèsacua gaje bainguè o gaje baingobi yua caña ju'iyè, aon aiñe, ja'anre caraye ba'itoca, ¿mèsacua guere yo'oye'ne? ¹⁶Yequèrè ja'an caña, ja'an aon carayete ro insimajèn, gaje bainni sehuojèn, “Mè'è yua èñaguè saijè'èn. Re'o caña sayani, aon anni bojoguè saijè'èn” canì saotoca, ro yo'oyè mèsacua. ¹⁷Ja'nca sèani, Jesucristo recoyo ro'taye se'ga ba'ijèn, bainni re'oye yo'oma'itoca, mèsacuare gu'aye ba'iji. Ro mèsacua yèye se'gare ro'tajèn, ro yo'ojèn ba'iyè mèsacua.

¹⁸Yequèrè yequèbi yè'èni ñaca cama'iguè: “Mè'èbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguèna, yè'èbi re'oye yo'oyè” cama'iguè. Ja'nca catoca, baguèni sehuoguè cayè yè'è: “Yè'èbi yua re'oye yo'oguè sèani, yè'è si'a recoyo ro'tayere'ga mè'èni masi güeseyè yè'è” sehuoyè yè'è. ¹⁹Sehuoni ja'nrebi, ja'anguèni se'le yihuoguè cayè yè'è: “Mè'èbi mai Èjaguè Riusu ba'iyete ro'taguè, Yequè riusu beoji catoca, re'oye cayè mè'è. Ja'an se'gare catoca, ai caraji mè'ère. Huati hua'l'iga güina'ru ro'tajèn, Riusuni ai huaji yèjèn ba'iyè. ²⁰Yureca, Riusuni ro'taye huesè èaji mè'ère. Riusu ba'iyete ro'taye se'ga ba'iguèbi bainni re'oye yo'oma'itoca, gu'aye ba'iji mè'ère. Ro mè'è yèse'e se'gare ro'taguè, ro yo'oyè mè'è” ja'anguèni cayè yè'è. ²¹Yureca, mai ira taita ba'isi'què Abraham hue'eguète ro'tani ye'yèjè'èn. Riusubi guanseguèna, Abrahambi baguè zin Isaacre sani,

misabëna baguëte tëoni, Riusuna insijaza caguëna, Riusubi Abraham yo'ose'ere ëñani, Ai re'o bainguëbi ba'iji cabi. ²²Yureca, Abrahambi re'oye yo'oguëna, baguë re'oye yo'ose'ere ye'yejë'ën. Riusuni si'a recoyo ro'taguëbi Riusu guansese'ere re'oye yo'oguëña. Baguë re'oye yo'ose'ebi baguë recoyo ro'tayete masi güeseguëña. ²³Ja'nca masi güeseguë, Riusu cocareba guanseni jo'case'e'ru güina'ru yo'oguëña. Riusu coca toyani jo'case'e'ru baquëña: “Abrahambi Riusuni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguëte re'oye ëñaguë, Re'o bainguë'bi ba'iji, caguëña Riusu” toyani jo'case'e' ba'iji. Riusu te'e gajeguë ba'iguë baj'i'i, Abrahamre cajën ba'iyë bain hua'na.

²⁴Ja'nca sëani, më sacua ñaca achani ye'yejë'ën. Riusuni recoyo ro'taye se'ga ba'itoca, më sacuare re'o bain ba'iyë cama'iji Riusu. Re'oye yo'ojën, Riusuni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Riusubi më sacuani ëñani, Yë'ë re'o bain ba'iyë, caji. ²⁵Yeco, ira baingo ba'isi'co, Rahab hue'ego, bago yo'ogo ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'ën. Èmë yësi'cota'an, bago re'oye yo'ogoña. Josué bain raosi'cuani bojogo cuiragobi, Preso zean güesema'ijë'ën cago, bacuare tin ma'abi yahue saogoña. Ja'nca saogona, Riusubi bago yo'ose'ere ëñani, Re'o baingo'go cabi. ²⁶Yureca, bainguë ga'nihuë yua recoyo beotoca, ju'insi'quë'bi ba'iji. Güina'ru, bainguëbi Riusu ba'iyete ro'taye se'ga ba'iguë, re'oye yo'oye beoye ba'itoca, baguëbi recoyo ro'taye'ru güina'ru yo'oma'iguë ba'iji. Ro baguë yëse'e se'gare ro'taguë, ro yo'oguë ba'iji.

La lengua

3 ¹Yë'ë gaje bain hua'na, më sacua jubë ba'icua yequëcuabi bainni ye'yoye yëjën, bain ye'yocuare bacuare gare te'e jëana re'huama'ijë'ën. Riusu bënni senjo umuguse ti'anguëna, Riusubi më sacuani quë'rë jëja senguë, më sacua ye'yojën ba'ise'ere ro'ta güeseni sehuoye senja'guë'bi. ²Si'a bainbi mai yi'obobi ai huacha cayë mai. Huacha caye beoye ba'itoca, ai re'o bain ba'iyë. Mai yi'obobi ja'nca huacha cama'inë poretoca, mai yo'o yo'oye si'aye gare huacha yo'oye beoye ba'iyë. ³Caballo hua'nani tayoyete ro'tani ye'yejë'ën. Maibi yua guënañote caballo yi'obona jëoni, ja'año se'gabi si'a caballote tayoyë mai. Mai saiye yëye'ru tayojëna, caballobi ja'anruna saji. ⁴Jai ziaya yoguan tayoye'ga ro'tani ye'yejë'ën. Ai jëja tutuguëna, jai yogubi ai jëja saito'ga, yogu tayoguëbi ai rëño tayo hua'tirë se'gabi ba yogute tayoji. Baguë saiye yëye'ru tayoguëna, ba yogubi ja'anruna saji. ⁵Mai yi'obo'ga rëño yi'obo ba'iyeta'an, ja'anbo se'gabi mai ai ba'iyë yo'ojën ba'ise'ere si'a bainna quëani achoye poreyë. Toa zi'nga ai rëño zi'ngarë bani'ga, si'a sunqui re'oto cuenese'ere ëoni saoye poreji. ⁶Mai yi'obo'ga, ja'anbobi jai toa zëiñe'ru ai gu'aye huesoni si'aye poreyë mai. Mai yi'obobi ai gu'aye

coca cajën, ai ba'iyē ai gu'ajeiyē mai. Si'a bain'ga mai gu'a cocare achani, bacuabi ai ba'iyē ai gu'ajeiyē. Zupai huatire concuabi bacua gu'a toare bain yi'obona zëonse'e'ru ba'ijëna, ai gu'aye cajën, sa'ñeña je'o bajën ba'icua ruiñë. ⁷Si'a hua'i hua'na ba'iyete ro'tajë'n. Airu hua'i hua'na, ca hua'i hua'na, aña hua'na, jai ziaya hua'i hua'na, si'a hua'nabi huanë hua'na ba'icua'reta'an, bainbi si'acuare zeanni, jo'ya ye'yoni baye poreyë. ⁸Ja'nca porecuata'an, maibi mai yi'obobi gu'a coca caye yëtoça, gare re'oye ye'yoye porema'iñë. Ja'anbobi gu'aye caye jo'camajën, eo raoye'ru aña hua'na raoye'ru mai yi'obobi gu'aye cajën ja'si yo'ojën ba'iyë. ⁹Mai Taita Riusuni re'oye caye yëtoça, mai yi'obobi baguëni re'oye cayë. Bain hua'na'ga Riusu ba'iyē'ru re'huanı jo'cası'cuareta'an, mai yi'obobi bacuani gu'aye cajën ba'iyë. ¹⁰Ru'ru re'oye cajën, ja'n'rëbi gu'aye cajën, ja'ansi yi'obobi cayë mai. Yë'ë gaje bain hua'na, mësuabi ja'nca catoca, gu'aye se'ga ba'iyë. ¹¹Oco yua yija gojebi etaguë, re'o oco, gu'a oco, yua ja'ansi gojebi gare etama'iji. ¹²Higo sunquiñëbi olivo uncuere gare quëiñe beoye ba'iji. Bisi ëyemobi higo uncuere gare quëiñe beoye ba'iji. Onhua ziaya ba'itoca, re'o ocore eaye gare porema'iñë. Güina'ru, mai yi'obobi re'o coca, gu'a coca, te'e caye beoye bañuni. Re'o coca se'ga cajën bañuni.

La verdadera sabiduría

¹³Bain masiye yihuocuanı mësuacı jubëte cu'eto, çjarocuare cu'eye'ne? Bainre masiye yihuoye ro'tatoca, ta'yejeiye beo hua'na ruinjën, re'oye yo'oye se'ga ba'ijë'n. Ja'nca ba'itoca, mësuacı masiyete te'e ruiñe ması güeseyë. ¹⁴Yequëcuabi re'o ëjacua ba'ijëna, mësuabi bëiñë. Yequëcu'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguë runza catoca, mësuabi yequëcuani masiye yihuoye gare porema'iñë. Masiye yihuoguë'ë yë'ë catoca, ro coqueyë. ¹⁵Ja'nca ba'itoca, Riusu masiye yihuoye'ru tin masiyë. Zupai huati yihuoye se'gare masini, ro ën yija ba'iyete yëcua yihuoye'ru gu'aye yihuoyë. ¹⁶Bainbi yequëcuare gu'aye ro'tajën, bacua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguë runza cajën ba'itoca, sa'ñeña je'o bajën, ro huesë ëaye yo'ojën, gu'aye se'gare yo'ojën ba'iyë. ¹⁷Riusubi baguë masiyete mainı ye'yotoca, ru'ru, mai gu'a juchare senjoni, mai recoyore tënoji. Tënoguëna, ja'n'rëbi, maibi yua je'o beoyë. Yequëcuabi coca yihuojëna, re'oye achani re'oye sehuojën ba'iyë. Yequëcuani ai oijën conjën ba'iyë. Bacuani gu'aye ro'taye beoye re'oye yo'ojën, ro coqueye beoye ba'iyë. ¹⁸Yequëcuani je'o beojën ba'itoca, maibi bacuani re'oye se'ga yo'ojën ba'ijën, maibi te'e ruiñe yo'ocua ruiñë.

La amistad con el mundo

4 ¹¿Mësuacı jubë ba'icua yequëcua queaca ro'tajën sa'ñeña je'o bajën, sa'ñeña huaye'ne? Ro mësuacı gu'a ëase'e se'gare huëojën, mësuacı

recoyo bëinjën, sa'ñeña huaye ro'tayë. ²Mësacua gu'a äase'ere huëojën, gue äase'ere baza cajën, yequëni huani senjoñë. Mësacua yëse'ere ro'tajën, coye poremajën, sa'ñeña gu'aye cajën, je'o bayë. Mësacua yëse'ere Riusuni senma'icua sëani, coye porema'iñë. ³Ja'n'rëbi, Riusuni sentoca, gu'aye ro'tajën sencuare sëani, Riusubi insima'iji. ⁴iMësacua yua Riusure ro jo'cani senjocua ba'iyë! Ñaca ro'tani ye'yejë'ën. Mësacuabi ro ën yija ba'iyete zi'inni ba'iyë yënica, Riusuni je'o bacua se'ga ba'iyë. Ro ën yija ba'iyete zi'inni ba'iyë yënica, Riusure ro jo'cani senjoñë mësacua. ⁵Ja'nca yo'ojën ba'itoca, Riusu cocareba toyani jo'case'ere ro ro'tajën ba'iyë mësacua. Ñaca toyani jo'cabi Riusu: “Mësacua yua gu'aye yo'oma'iñe caguë, yë'ë Espërítute mësacua recoyona jo'cahuë yë'ë” cani jo'cabi. Ja'an cocare ro'tani ye'yejë'ën. ⁶Ja'n'rëbi, Riusubi maini quë'rë ai re'oye conni cuiraguë, yeque cocare maina toyani jo'cabi: “Yë'ë se'gabi ta'yejeiye ëjaguë runza catoca, Riusubi gu'a güeji. Ta'yejeiye beoye ba'iguë runza catoca, Riusubi ai re'oye conni cuiraji” toyani jo'cabi. ⁷Ja'nca toyani jo'case'e sëani, mësacua yua ta'yejeiye beo hua'na ruinjën, Riusuni Jaë'ë cajën, baguë yëye'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Zupai huatibi mësacuare choitoca, baguëni güeye shuojë'ën. Ja'nca sehuotoca, zupaibi mësacuani huaji yëguë quëñëji. ⁸Yureca, Riusuni zi'inni bojojën, baguë naconi te'e ba'ijë'ën. Ja'nca zi'inni ba'itoca, Riusubi mësacuani ai bojoguë, mësacuani zi'inni baji. Mësacua yua gu'a jucha bacua sëani, mësacua gu'a juchare gare jo'cani senjojë'ën. Mësacua yua gu'a bainna te'e zi'inni ba'iyë yëcua sëani, Riusuna te'e zi'iñe porema'iñë. Mësacua recoyo gu'aye ba'ise'ere gare tëno güeseni, Riusu se'gana te'e zi'inni ba'ijë'ën. ⁹Ja'nca ba'ijën, mësacua gu'a juchare ai sa'ntijën, Ai gu'aye yo'ohué yë'ë cajën, jo'caye beoye oijën ba'ijë'ën. Mësacua ja'anrë bojojën ba'ise'ere gu'a güejën, recoyo oi hua'na'ru sa'ntijën ba'ijë'ën. ¹⁰Ja'nca ba'ijën, Riusuna ti'anni, ta'yejeiye beo hua'na'ru ëñojën, Ai gu'aye yo'ohué yë'ë cajën, recoyo oijën ba'ijë'ën. Ba'ijë'ëna, ja'n'rëbi Riusubi mësacuare baguë ta'yejeiye concuare re'huani baji.

No juzgar al hermano

¹¹Yureca, yë'ë gaje bain hua'na, mësacua yua sa'ñeña gu'aye cani toñe beoye ba'ijë'ën. Mësacua bainre gu'aye cani tontoca, bacuani si'nseye catoca, mësacuabi yua Riusu cocareba guanseni jo'case'ere ro gu'a güecua ëñoñë. Ja'nca ëñotoca, Riusu cocarebare ro achani, ro yo'oyë. Bainre bënni senjoñe se'gare ro'tajën cayë mësacua. ¹²Te'eguë se'gabi bainni bënni senjoñe ba'iji. Ja'anguë se'gabi baguë bainre tëani baye ro'taguë, yequëcuani huesoni si'aye cuencuesi'quë'bi. Ja'nca sëani, ¿mësacua queaca ro'tajën, mësacua bainre bënni senjoñe cayë'ne? Riusu bënni senjoja'ñete cayë porema'iñë mësacua.

Inseguridad del día de mañana

¹³Yureca, mäsacua ën cocare cacua, achani ye'yejë'ën: “Yure umuguse, miato, yua ja'an huë'e jobona sañu. Sani, te'e tēcahuë ba'ijën, bonsere cojën, bonsere insijën, curire bëyoni bañu” ja'anre catoca, yë'ë coca yihuoguëna, achani ye'yejë'ën. ¹⁴Mäsacua miato ba'ija'yete gare huesëyë. Ja'nca sëani, mäsacua ba'iyete ro'tajën ba'ijë'ën. Mäsacua ba'iyë yua picora'bërë se'ga'ru ba'iyë. Picora'bërë yuara huëni, ja'nrebi te'e jëana querëna sani huesëji. ¹⁵Ja'anra'bërë'ru ba'icua sëani, ñaca cajën bañuni: “Riusubi contoca, maibi huajë hua'na ba'ijën, mai yo'ore yo'oye poreyë” cajën bañuni mai. ¹⁶Mäsacua se'gare'ru huanöñe ba'icuabi yua ro mäsacua ta'yejeiye ba'iyete ro'tajën, mäsacua bëyoni baja'yete bojojën cayë. Ja'nca catoca, ai gu'aye se'ga ba'iyë. ¹⁷Re'oye yo'oye ye'yes'cuabi re'oye yo'oma'itoca, ja'ancuabi gu'a jucha bayë.

Advertencias a los ricos

5 ¹Yureca, mäsacua bonse ëjacua, yë'ë coca yihuoguëna, achani ye'yejë'ën! Mäsacua yua ai ja'siye ai bënni senjoja'ñete ro'tajën, ai sa'nti hua'na ruinjën, ai jëja recoyo oijën ba'ijë'ën. ²Mäsacua bonse ro a'ta bonsere bëyoni bajënna, yua gu'a bonse se'ga ruinji. Pu'ncani si'ase'e se'ga ruinji. Mäsacua re'o caña yua bu'juni si'aye se'ga ba'iji. ³Mäsacua zoa curi, mäsacua plata curi, yua roquë neni si'ase'e se'ga'ru ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, mäsacua bonse ro ëa ëñani base'ere ro'tani, mäsacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere masiyë. Riusubi ja'anre masi güeseguëna, mäsacua toana uja'yete masijën ba'iyë. Yurera mäsacuabi ro yo'ohuë. Mäsacua bonsere ro bëyoni bajënna, ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, huesoni si'aye se'ga ba'iji. Mäsacua'ga Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. ⁴Yureca, mäsacuare yo'o concua recoyo oiyete achajë'ën. Bacuabi mäsacua zioñare tēacaijënna, mäsacuabi ro coquejën, bacuani te'e ruiñe ro'imaë'ë. Ja'nca ro'imatena, bacuabi recoyo oijënna, mai ta'yejeiye Ëjaguë Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi achani, mäsacua gu'aye yo'ojën coquese'ere masiji. ⁵Yureca, si'a mäsacua ën yija ba'i umuguseñabi mäsacua me'najei bonsere carajeiye beoye bajën, mäsacua gu'a ëayete ro bojoreba bojojën ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, toro hua'na aon anni jujuye'ru ba'iyë. Jujuni tējini, huaiye se'ga ba'iji bacuare. Riusu bënni senjoja'ñete cayë yë'ë. ⁶Mäsacua yua re'oye yo'ojën ba'icuare si'nseye cajën, bacuare huani senjoñe guanseyën, ai gu'aye yo'ohuë mäsacua. Ja'nca gu'aye yo'ojënna, bacuabi mäsacuani gu'aye sehuoye poremaë'ë.

La paciencia y la oración

⁷Yureca, yë'ë gaje bain hua'na, mai Ëjaguë in raija'yete ro'tajën, jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Aon tēarën ti'añete ëjoye'ru ëñajën ëjojën

ba'ijj'ën. Ocorën si'aguëna, aonre tëani bojoñu cajën, jo'caye beoye ëjocua'ru ba'ijj'ën. ⁸Mësacua yua ja'nca ëjoye'ru mai Èjaguë in rai umugusere jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'ijj'ën. Ja'an umuguse yuara te'e jëana ti'anja'nëta'an ba'iguëna, mësacua jëja recoyo re'huani, gu'aye ro'taye beoye ëñajën ëjojën ba'ijj'ën. ⁹Yë'ë gaje bain hua'na, sa'ñëña gu'aye caye beoye ba'ijj'ën. Sa'ñëña gu'aye catoca, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi mësacuare. Ja'an Riusubi yurera maini ëñoja'nëta'an ba'iguëna, mësacua sa'ñëña gu'aye cayete jo'caj'ën. ¹⁰Yë'ë gaje bain hua'na, yequëcuabi a'ta huaitoca, mai Èjaguëni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, baguëni conjën ba'ijj'ën. Ja'nca ba'iyë ye'yeyë yëtoca, Riusu ira bain raosi'cua yo'ojën ba'ise'ere ro'taj'ën. Bacua yua Riusu cocarebare quëani ahojën, bainbi bacuani je'lo bajëna, ai ja'siyë ai yo'ojën ba'ë'ë. ¹¹Ai yo'ojën ba'icuata'an, Riusuni jo'caye beoye conza cajën, quë'rë bojojën, quë'rë jëja recoyo re'huahuë. Ja'nca re'huajëna, maibi bacua bojoreba bojojën ba'iyete cayë. Riusu ira congüë ba'isi'quë Job hue'eguëbi ja'nca'ru baquëña. Ja'nca ba'iguëna, Riusubi Jobni re'oye yo'oye ro'taguë, ai ja'siyë ai yo'oye cuencuesi'quëta'an, Jobni ai yëreba yëguë, baguëni ai ta'yejeiyë oiguë congüëña.

¹²Yureca, yë'ë bain hua'na, ën cocare quë'rë ta'yejeiyë achani ye'yej'ën. Mësacua coca quëayete yua te'e ruiñe masi güeseyë yënica, Riusure gare cuencuemajën, coca masi güeseyën caj'ën. Guënamë re'oto, yija re'oto, si'a re'oto, ja'anre'ga gare cuencuemajën, mësacua cocare quëajën ba'ijj'ën. Ja'nca cuencuetoca, ai gu'aye cayë mësacua. Riusubi bënni senjoma'ija'guë cajën, Ja'ë'ë caye yënica, Ja'ë'ë caye se'ga ba'ijj'ën. Bañë caye yënica, Bañë caye se'ga ba'ijj'ën. Ro coqueye beoye te'e ruiñe caj'ën. Ja'nca cajën, mësacua coca quëani ahojën ba'ijj'ën.

¹³Yequërë mësacua jubë ba'icua yequëcuabi ai sa'ntijën ai yo'oma'iñe. Ai yo'ojën ba'itoca, Riusuni ujaja'bë. Yequëcuabi recoyo bojojën ba'itoca, Riusuni bojojën gantaja'bë. ¹⁴Yequëcuabi yequërë rauna ju'ingjën ba'itoca, mësacua jubë ëjacua, Riusu bainreba ëjacuare choija'bë. Chojjëna, bacuabi sani, bacuare ujacajën, Mai Èjaguëbi conja'guë cajën, hui'yabe re'corëbi ju'inguëte so'onjën, ju'inguëte huachoye senjën ba'ija'bë. ¹⁵Ja'nca senjën ba'icuabi Jesucristobi te'e ruiñe huachoye masiji cajën, Jesusni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, Jesusbi ju'inguëte huachoji. Huachoguëna, huajë rani, gu'a jucha yo'osi'quë ba'itoca, Riusubi huanë yeni, se'e ro'tama'iji. ¹⁶Ja'nca sëani, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere sa'ñëña quëajën, Gu'aye yo'ohuë yë'ë cajën ba'ijj'ën. Riusubi huachoni mame re'huaj'ën cajën, sa'ñëña sencaijën ba'ijj'ën. Riusu bainreba te'e ruin recoyo bacuabi Riusuni ujajëna, Riusubi ta'yejeiyë ëñoguë sehuoguë conjí. ¹⁷Riusu ira raosi'quë Elías hue'eguë, baguë ujaguë ba'ise'ere ro'tani ye'yej'ën. Mai'ru ba'iyë te'e bainguë se'ga ba'iguëbi

Riusuni si'a jëja ujaguë, Ocoye beoye ba'ija'guë caguë, Riusuni senquëña. Ja'nca senguëna, samute tëcahuëan jobo gare ocoye beoye baquëña.

18 Ja'nrebi, Riusuni se'e senguëna, se'e oco ca'niñe raoguëña Riusu. Raoguëna, se'e ocoquëna, bain aonbi iraguëna, si'a hua'nabi tëani bareña.

19 Yureca, yë'ë gaje bain hua'na, mësacua jubë ba'icua yequëbi Riusu te'e ruiñe ba'i cocare jo'cani, gu'a ma'ana saitoca, baguëte tinjajani rajë'ën. Riusu te'e ruiñe ba'i cocare baguëni se'e quëani achoni conjë'ën.

20 Ja'nca quëani achoni conjëna, baguëbi gu'a jucha yo'oye gare jo'catoca, Riusu yua baguëni gare bënni senjoma'iguëbi baguë re'o bainre re'huani baja'guë'bi. Si'a baguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere senjoñe concua ruiñe mësacua. Ja'anre ro'tajën, mësacua bainre ëñajën conjën ba'ijë'ën.